

8.SINIF İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ BİR KAHRAMAN DOĞUYOR ÜNİTESİ 1-MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI KONU ANLATIMI

SELANİK

- Mustafa Kemal 1881'de günümüzde Yunanistan'da bulunan Selanik kentinde dünyaya geldi.

Mustafa Kemal'in dönemindeki
Selanik

Günümüzdeki Selanik

BİL !

Mustafa Kemal'in ay ve gününe kadar doğum tarihi tam olarak bilinmez. Ama bir ilkbahar günü doğmuş olduğu bilinir. Nitekim bir gün Cumhurbaşkanlığı Umumi kâtabi Hasan Rıza Soyak, Atatürk'e yabancı bir memleketten gelen ve bir ansiklopedi için olan mektubu göstermişti. Bunda Atatürk'ün biyografisi isteniyor, özellikle doğum gününün kaydedilmesi rica ediliyordu. Ay ve gün için Mustafa Kemal Kurtuluş Savaşının başladığı gün olan 19 Mayıs demiştir. Mustafa Kemal 19 Mayıs'ı kendi doğum günü saymıştır.

- Selanik'te Türk, Rum, Bulgar, Sırp ve Yahudi gibi farklı milletler yaşıyordu. Selanik çok uluslu yapıya, yani **etnik** yapıya sahiptir.
- Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik gibi inançlarından insanlar yaşıyordu. Bu **dini** özelliğini gösterir.
- Kışlaların bulunduğu bir karargah merkezidir. Bu da **askeri** özelliğidir.
- Zengin bir basın-yayın hayatı önemli fikir akımlarının etkisi vardır. Bu da **kültürel** özelliktir.
- Manastır, Üsküp, Belgrad ve İstanbul gibi önemli yerlere kara ve demir yolu bağlantısı vardır. **Ulaşım** açısından gelişmiştir.
- Mustafa Kemal'in dünyaya geldiği günlerde Osmanlı Devleti; siyasi, sosyal ve ekonomik alanda sıkıntılı bir dönemden geçiyordu.
- Fransız İhtilali sonrası dünyaya yayılan milliyetçilik akımı çok uluslu Osmanlı Devleti'ni de Balkan topraklarından başlayarak etkilemeye başladı.
- Milliyetçilik düşüncesi ve bazı Avrupalı devletlerin kışkırtması Balkan topluluklarının 19. Yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı'ya karşı isyan etmesine neden oldu.
- Bu gelişmeler sonucu 1829 Edirne Antlaşmasıyla Yunanistan, 1878 Berlin Antlaşmasıyla Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olarak Osmanlı Devleti'nden ayrıldı.
- Selanik ve Manastır'ı içine alan Makedonya'da Osmanlı Devleti asayişini sağlayamıyordu. Azınlıkların kurduğu çeteler halkın güvenliğini tehdit ediyordu.

- Selanik, Osmanlı Devleti'nin önemli bir Ege Denizi'ne açılan liman kentidir. Bu Selanik'in **ticari** açıdan önemli kent olduğunu gösterir. Liman, gemi barınağıdır.

Osmanlı Devleti'ni çöküntüden kurtarmak için Osmanlı aydınları tarafından ortaya atılan bazı fikir akımları vardır.

BATICILIK

- ✚ Batı nasıl bilim, teknik ve fenle geliştirse bizde batı tarzı kurumlar ve yeniliklerle ayakta durabiliriz.

OSMANCILIK

- Din, dil, ırk farkı gözetmeksizin Osmanlı topraklarında yaşayan herkes Osmanlı vatandaşıdır.

İSLAMCILIK

- ✚ Müslüman ulusların tek çatı altında toplanmasını uygun görmüştür.

TÜRKÇÜLÜK(TURANCILIK)

- Türkçülük, Anadolu'daki Türkleri tek çatı altında toplanmak istenmesi Turancılık, ise Orta Asya'daki ve Anadolu'daki Türkleri tek çatı altında toplamaktır.

Bu fikir akımlarından hiçbiri Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtaramamıştır.

Batıcılık ve Türkçülük, yeni Türk Devleti'nin ideolojisini oluşturmuştur.

- İngiltere'de ortaya çıkan Sanayi Devrimi'nin etkileri ve Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlere tanıdığı ekonomik ayrıcalıklar (kapitülasyonlar) yani Osmanlıyı ekonomik olarak çökerten ayrıcalıklar Osmanlıyı çöküşün eşiğine getirdi.
- 1853-1856 Kırım Savaşı sırasında alınmaya başlanan dış borçların ödenmesi için Düyunuümumiye (Genel Borçlar) idaresi kurulmuş ve alacaklı devletler Osmanlı Devleti'nin gelir kaynaklarına el koymaya başlamıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN AİLESİ

Baba Adı: Ali Rıza Efendi

Anne Adı: Zübeyde Hanım

Kardeşleri: Fatma, Ömer, Ahmet, Naciye ve Makbule

NOT: Makbule dışında diğerleri küçük yaşta öldü.

Baba Mesleği: Selanik Evkaf Dairesi Kâtibi

Anne Mesleği: Ev Hanımı

Mustafa Kemal ve doğduğu pembe ev.

- Ali Rıza Efendi'nin 1871'de evlendiği Zübeyde Hanım, yaşadığı dönemde az sayıda okuma yazma bilen Osmanlı kadınlarından biri olması nedeniyle çevresinde "Zübeyde Molla" olarak anılırdı.
- Mustafa Kemal'in yetiştiği aile ortamı, küçük yaşta babasız kalması, annesi ve kız kardeşi ile yaşadığı güçlükler Mustafa Kemal'in iyi bir asker ve devlet adamı olarak yetişmesinde son derece etkili olmuştur.
- Karşılaştığı zorlukların üstünden gelmesi, küçük yaşta geleceği ile ilgili kararlar alması ve aldığı kararların arkasında durması yine çocukluk yıllarından miras kalan özelliklerinden bazılarıdır.
- Bu özellikleri sayesinde Türk milletinin kurtarıcısı ve lideri olmuştur.

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI

- ✚ Mustafa Kemal'in ailesi onun eğitimine büyük önem vermiştir. Okul çağına geldiğinde eğitime hangi okulda başlayacağı konusu anne ve babası arasında küçük bir tartışmaya yol açtı.

Annesi-Zübeyde Hanım

Mahalle Mektebi-Geleneksel eğitim

Babası-Ali Rıza Efendi

Şemsi Efendi Okulu-Modern eğitim

- ✚ Önce annesinin isteği ile Mahalle Mektebi'ne kısa süre sonra Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti
- ✚ Mustafa Kemal, Şemsi Efendi Okulu'na giderken babasını kaybetti.
- ✚ Ali Rıza Efendi'nin vefatından sonra geçim sıkıntısı çeken Zübeyde Hanım, erkek kardeşi Hüseyin Ağa'nın çalıştığı Langaza'da bulunan Rapla çiftliğine taşındı.
- ✚ Bu yüzden Mustafa Kemal'in eğitimi yarım kaldı.
- ✚ Köy hayatı içinde dayısının verdiği görevleri yerine getiriyordu.

- ✚ En büyük görevi, kız kardeşiyle beraber bakla tarlasının ortasındaki bir kulübede oturmak ve zaman zaman kargaları kovmaya çalışmaktı.
- ✚ Çiftlik hayatının diğer işleriyle de ilgileniyordu.
- ✚ Ancak annesi eğitimine devam etmesinden yanaydı. Bu nedenle Selanik'te bulunan halasının yanında okula devam etmesine karar verildi.
- ✚ Böylece Mustafa Kemal Selanik Mülkiye Rüştiyesinde eğitime başladı. Ancak asker olmak istediği için bu okulda bulunmaktan hiç hoşnut değildi.
- ✚ Mustafa Kemal, annesinden gizli bir şekilde kişisel girişimi sonucunda kendisine yeni ufuklar açacak olan Selanik Askerî Rüştiyesine 1893'te kaydoldu.
- ✚ Böylece eğitimine büyük bir asker ve devlet adamı olarak yetişmesinde önemli bir yere sahip olan askerî okullarda devam etmeye başladı.

Selanik Askerî Rüştiyesinde matematik öğretmeni bir gün:
 "Aranızda kimler kendine güvenirse kalsın. Onları müzakereci yapacağım." demişti.
 Ayağa öyle öğrenciler kalktı ki bunları gören Mustafa kendini ortaya atmaya cesaret edemedi. Fakat içlerinden birinin emri altına girecekti. Bu da ağırlığı gitti. Birden kalktı:
 "Ben daha iyi yaparım." dedi ve yaptı. O günden sonra sınıfının müzakerecisi oldu.
 (Atay, 2012a: 10) (Düzenlenmiştir.)

Mustafa Kemal Selanik Askerî Rüştiyesinde matematik dersine özel ilgi duymuştu. Matematik dersindeki başarısı öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi'nin dikkatini çekti. Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi bir gün "Oğlum, senin de ismin Mustafa benim de. Bu böyle olmayacak. Arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra ismin Mustafa Kemal olsun." dedi. Böylece matematik öğretmeni, "olgun" anlamına gelen Kemal ismini ona hediye etti.

- Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesini bitirdikten sonra 1896'da Manastır Askeri İdadisine girdi.
- Bazı arkadaşlarından ve öğrencilerden çok etkilendi.
- Onlar sayesinde yeni düşünürler ve fikirleri tanıma fırsatı buldu.
- İleride önemli bir hatip ve şair olacak arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabet sanatına ilgi duydu, Namık Kemal ve Tevfik Fikret'in eserlerini okudu.
- Özellikle Namık Kemal'in eserlerindeki vatan sevgisi ve hürriyet düşüncesinden çok etkilendi.
- Yine ömür boyu arkadaşlık yapacağı iyi derecede Fransızca bilen Ali Fethi aracılığıyla Fransız aydınları J.J. Rousseau (Russo), Voltaire (Volter) ve MontesTuiieu'nun (Montesku) eserlerini okumaya başladı.
- Böylece milliyetçilik, eşitlik, özgürlük ve ulusal egemenlik kavramlarıyla tanıştı.
- İleride çağdaş Türkiye'yi kurma çalışmalarında bu fikirlerden ilham alacaktı.
- Manastır Askerî İdadisi öğrencisi olduğu yıllarda Mustafa Kemal'in ilgi alanına matematik, yabancı dil ve hitabetin yanı sıra Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarih, özellikle de Türk tarihi girdi.
- Ülke sorunlarıyla yakından ilgilenen ve siyasi fikirler üreten bir lider olarak yetişmesinde bu alana duyduğu ilginin büyük etkisi oldu.
- Mustafa Kemal 1898'de Manastır Askerî İdadisinden mezun oldu.
- 1899'da İstanbul'da bulunan Harp Okuluna girdi. Harp Okulunda da başarısıyla öğretmenlerinin dikkatini çekti ve sınıf çavuşluğuna seçildi.
- Harp Okulundan 1902'de üsteğmen olarak mezun oldu. Ancak ordu hizmetine gönderilmedi.
- Orduda üst düzeyde kadrolara girebilmek için Harp Okulundan sonra İstanbul'da bulunan Harp Akademisine devam etmesi gerekiyordu.

- Mustafa Kemal 1902'de Harp Okulunu parlak dereceyle bitiren diğer mezunlarla kurmay sınıfta kaldı ve Harp Akademisine girmeyi başardı.
- 11 Ocak 1905'te yetenekli ve idealist bir subay olarak Harp Akademisinden kurbay yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu.

MUSTAFA KEMAL'İN GİTTİĞİ OKULLAR

1- Mahalle Mektebi (1887) [SELANİK]

2- Şemsi Efendi Mektebi (1888)

3- Selanik Mülkiye Rüştiyesi (1892)

4- Selanik Askeri Rüştiyesi (1893)

5- Manastır Askeri İdadisi (1896)

6-Harp Okulu (1899)

7-Harp Akademisi (1902)

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

1-Çiğdem ATAŞ, İLKÖĞRETİM 8.SINIF T.C. İNKİLÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABI, TOP YAYINCILIK, ANKARA, 2017

<http://www.eba.gov.tr/ekitap?icerik-id=4596>

İNTERNET SİTELERİ

1- <https://www.google.com.tr/imghp?hl=tr>

2- <https://youtu.be/ceER5Nh0yKU>

3-

<https://youtu.be/qjwF4CTEPeE?list=PLxSvXyNKevQ3Pir8CTrBKLOG1WiqZAAk7>

4-

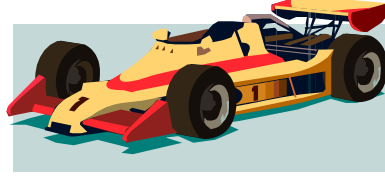
<https://youtu.be/FuWNjTN3hKg?list=PLxSvXyNKevQ3Pir8CTrBKLOG1WiqZAAk7>

5- <https://youtu.be/uf1BQ-S33GU?list=PLxSvXyNKevQ3Pir8CTrBKLOG1WiqZAAk7>

Çok yakında...

2-Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

Ayrıntılı recepten anlatım

www.egitimhane.com